

būtu prieks

EKSPERTE

Atsākt mācības jāpalīdz vecākiem

Laura Valaine,
ārste psihoterapeite

Pēc trīs mēnešu garā vasaras brīvlaika atsākt skolas gaitas bērniem var būt emocionāli sarežģīti, jo nepieciešams adaptēties jaunā vidē. Katras pārmaiņas prasa pielāgošanos, un tas, cik ātri bērnam izdosies, atkarīgs no temperamenta, rakstura iezīmēm un veida, kā bērns vispār pārdzīvo nepatīkamus notikumus. Grūtāk adaptēšanās jaunajā vidē notiks tiem, kuriem ļoti patika brīvlaika režīms, bet viss, kas saistās ar skolu, – it nemaz.

Lai adaptācija notiktu pēc iespējas veiksmīgāk, ir būtiski, lai tiktu nodrošinātas gan fiziskās, gan sociālās un emocionālās vajadzības. Vecākiem jau pirms mācību gada sākuma vajadzētu parūpēties par fiziskām lietām: sagādāt un sagatavot visu nepieciešamo apģērbu un skolas mantas, tajā skaitā somu, kancelejas preces, sporta tērpu. Bērniem bieži vien ir kauns, ja vecāku neizdarības dēļ viņiem kaut kas nav sagatavots. Ja kādu no skolai nepieciešamajām lietām nav iespējams sarūpēt finansiālu iemeslu dēļ, mammai vai tētim to vajadzētu mierīgi paskaidrot. Nekādā gadījumā nevajadzētu bērnu norāt, sakot: "Priecājies par to, kas tev ir! Ziemā būs lieli rēķini. Ko tad tu gribēsi – siltumu vai penāli?" Tā vietā var kopā izlemēt, kas ir būtiskākais, ko iegādāties jau augustā, bet kuru lietu iegādi vēl uz kādu laiku var atlikt.

Svarīgi ir atgriezties pie normāla miega režīma, kas brīvlaikā bērniem mēdz būt ļoti neregulārs vai novirzījies no normas, ejot gulēt vēlu naktī un mostoties pusdienlaikā. Ja miegam tiks atvēlēts pietiekami daudz stundu, tas palīdzēs normalizēt hormonālos procesus.

Tāpat drošības izjūtu veicinās arī tas, ka bērns zinās, kas un kā skolā notiks. Var pārrunāt, kādi jauni mācību priekšmeti šajā gadā gaidāmi, kādus pulciņus varētu apmeklēt. Tāpat der kopā atcerēties, kādi bija izaicinājumi iepriekšējā mācību gadā, un vienoties, kā ar tiem tikt galā turpmāk, uzstādīt reāli sasniedzamus mērķus. Vēl vecāki var ieteikt, kur bērnam vērsties gadījumā, ja skolā rodas mācību vai emocionālas grūtības.

Lai mazliet stimulētu bērnu vēlmi mācīties, ģimene var izstrādāt apbalvojumu sistēmu, piemēram, kopīgu kino apmeklējumu vai došanos uz atrakciju parku. Jo mazāks bērns, jo biežāk

apbalvojumu nepieciešams saņemt. Regularitāte varētu būt, piemēram, ik pēc vienas vai divām nedēļām. Tomēr par labām sekmēm bērnu nevajag atalgot finansiāli. Mācības ir viņa pienākums, tāpat kā pieaugušajiem mājas tīršana un veļas mazgāšana.

Vēlmi atgriezties skolas vidē būtiski ietekmē arī sociālie faktori: vai ģimenē 1. septembris ir svētki, atzīmējams notikums, vai arī vecāki to neuztver kā kaut ko īpašu. Situāciju ietekmēs arī tas, vai vasaras brīvlaikā ir mainījies draugu loks, ar kuriem, sākoties mācībām, būs jāzaudē kontakts. Iemesls, kāpēc bērns negrib iet uz skolu, var būt arī nevēlēšanās satikt skolā nepatīkamus cilvēkus – kādu pedagogu vai skolēnu, ar kuru, piemēram, ir konflikts.

Bērni, kuriem ir sociālā trauksme, brīvlaika beigās var kļūt neapmierinātāki ar dzīvi, biežāk konfliktē, dusmojas vai noslēdzas. Novērojot šādas situācijas, ieteicams noskaidrot cēloņus un kopā ar bērnu meklēt veidu, kā tos izturēt vai mainīt. Ja iemesls ir tas, ka bērns skolā nevēlas atgriezties kāda skolotāja vai skolēna dēļ, vecākam vajadzētu saprast, vai tas ir maināms faktors. Piemēram, ja skolotājs izturas noniecinoši vai kāds skolabiedrs nodarbojas ar mobingu, par to vajadzētu runāt ar klases audzinātāju vai skolas vadību. Meklēt problēmas risinājumu šajā gadījumā būs iedarbīgāk nekā bēgt no tās, mainot skolu. Tas negarantē, ka nākamajā mācību iestādē atkal nenāks saskaršes ar kādu nepatīkamu cilvēku. Skola nav tikai vieta, kur apgūt akadēmiskas zināšanas. Bērnam ir arī jāgūst dažādas pieredzes un jāiemācās šādās situācijās tikt galā. Bet, ja pirmklasnieks, aizejot uz skolu, ilgi raud, slēpjas, nerunā, sāk graužt nagus, plēš matus, tas liecina par šķiršanās trauksmi, un tas varētu būt iemesls vērsties pēc palīdzības pie speciālista.▶

valdes pārstāvji, apsekojot skolas, vadībai jautājuši, taču tobrīd vēl nebija uzklāsti visi viedokļi, vēl nebija notikušas pedagoģiskās sēdes. "Tā kā patlaban komentēt ko vairāk nevaru, tai skaitā, kā notiks skolēnu mācības Liepājas skolās," norādīja I. Ekuze.

Pieaudzis pirmklasnieku skaits

"Esam priecīgi, ka katrā mūsu izglītības iestādē tiks atvērta pirmā klase," saka Dienvidkurzemes novada Izglītības pārvaldes vadītāja Ginta Kampare un izglītības speciāliste Līga Lasmane. Vēl pirms divām nedēļām pārvalde informēja, ka Dienvidkurzemes novadā 1. klasē šogad skolas gaitas uzsāks 365 skolēni. "Taču nu jau 1. klasē kādā no mūsu novada skolām mācīsies 372 pirmklasnieki. Pēc 1. septembra skaits nebūs mazāks, varētu būt vēl lielāks," saka G. Kampare. Pirmklasnieku skaits šogad esot lielāks nekā gadu iepriekš.

Arī vidusskolas klases ir visās četrās novada vidusskolās. Vairāk, Nīcā, Grobiņā un Aizputē ir nokomplektētas arī 10. klases, kurās mācības kopumā uzsāks 111 skolēni. 1. septembrī novada skolās mācības uzsāks vairāk nekā 3300 skolēnu. Visās novada izglītības iestādēs septembrī darbu sāks vairāk nekā 850 pedagogi. "Par pedagogu trūkumu nevaram sūdzēties, tādu lielu un nopietnu vakanču, ka trūktu skolotāju, nav," teic pārvaldes vadītāja.

"Varam droši teikt, ka visas Dienvidkurzemes novada izglītības iestādes – kopumā 43, ir gatavas jaunajam mācību gadam!" uzsver Izglītības pārvaldes vadītāja. "Galvenais, kas priecē, ir tas, ka nav nekādu Covid-19 ierobežojumu, kas varētu ietekmēt izglītības iestāžu darbu," pauž novada pašvaldības pārstāve.

Esam pratuši nodrošināt iespēju robežās visas skolas – ne tikai lielās, bet arī mazākās – ar modernajām tehnoloģijām, kas nepieciešamas mācībām. Vairākās skolās notikuši arī lielāki un mazāki remontdarbi, taču bijušas izglītības iestādes, kurās šogad šī iecere bija jāatliek, jo nepietika ar ielānotajiem līdzekļiem. "Tas saistīts ar remontu materiālu izmaksu pieaugumu. Taču tādēļ, ka kāds no ielānotajiem remontiem nav bijis, tas nav nekāds šķērslis, lai 1. septembrī skolas nevarētu gaidīt ierodamies skolēnus," pauž G. Kampare.

"Nesāpiniēt manu sirdi!" par ielānotiem, bet neīstenotiem

remontdarbiem saka Nīcas vidusskolas direktore Lāsma Pētermane. Viņa priecājas par to, ka šogad mācības uzsāks 395 skolēni, un piecu gadu laikā bērnu skaits ir vairāk nekā divkārtšojies, taču skolai arvien spiedīgāks kļūst telpu nodrošinājums. Brīvu telpu tikpat kā nav. "Mums jāatsakās no vairākām ekstrām, kā skolotāju istaba, kurā ir ierīkota klase, bet skolotāju istaba ir iekārtota skolas muzejā. Nav mums vairs arī sava metodiskā kabineta, ir sašaurināta bibliotēkas telpa. Vienā telpā, kur glabājās mācību grāmatas, izveidojām mazākām klasēm stūrīti kā garderobi, kur viņi var ērti nolikt savas drēbes," stāsta direktore. Nīcas vidusskolā noskaņojums, sagaidot jauno mācību gadu, ir pozitīvs, uz gaidāmo pedagogu streiku skolas kolektīvā nebriest. "Protams, vienmēr var gribēt kaut ko vairāk, taču diskusijas par to, ka varētu streikot, mūsu kolektīvā nav bijušas," viņa uzsver.

Sikšņu bērni uz Nīcu un Rucavu

Taču dažas būtiskas pārmaiņas šogad izglītības jomā un vairākās izglītības iestādēs būs arī Dienvidkurzemes novadā.

Šogad 1. septembrī skolēniem durvis nevērs Sikšņu pamatskola Dunikas pagastā. Lielākā daļa izvēlējušies mācības turpināt Nīcas vidusskolā, ko jau iepriekš darīja daudzas Dunikas pagasta ģimenes, kuras dzīvoja ļoti tuvu Nīcas pagastam. No 37 skolēniem, kas iepriekšējo mācību gadu noslēdza Sikšņos, Nīcas vidusskolas kolektīvam pievienosies 29. L. Pētermane piebilst, ka Nīcas skolā strādās arī viena bijusī Sikšņu skolotāja, kurai uzticēts audzināt vienu no divām 1. klasītēm.

Pārējie skolēni ies Rucavas pamatskolā, kur līdz ar to pieaugs skolēnu skaits. Skolēnu skaits lielāks kļuvis vēl vairākās novada skolās.

"Skolēnu autobuss, ko nodrošina pašvaldība, vadās bērņus uz izvēlētajām skolām – Nīcu un Rucavu. Turklāt Nīcas skolēnu autobuss jau iepriekš brauca uz Sikšņiem," piebilst G. Kampare.

Savukārt Sikšņu pirmsskolas grupiņa turpmāk būs Rucavas pirmsskolas izglītības iestādes "Zvaniņš" mācību programmas realizācijas vieta. Respektīvi, mazākie Dunikas pagasta pirmsskolēni turpinās apmeklēt bērnudārzu kā līdz šim, un tas atradīsies "Purenītēs". "Piecgadnieki un sešgadnieki gan dosies uz Rucavas "Zvaniņu", gan skaidro G. Kampare.▶

Šodien skolas gaites atkal piepilda priecīgas bērnu čalas, jo trīs mēnešu garais vasaras brīvlaiks noslēdzas.

Laiks sasniegt jaunus zināšanu apvārstņus, taču, vai būs, kas tos pavērs, ir atklāts jautājums. Joprojām plānotais pedagogu streiks ir spēkā.

EGONA ZĪVERTA FOTO

<< Bērni ir ļoti daudz pārdzīvojuši. Kad atnāk ģimenes, parunājam, kā viņi līdz šejieni tika, kā viņiem iet, un daži stāsti patiesi aizkustina." Bērniem tiks piedāvātas papildu latviešu valodas stundas, kas ir apmaksātas, arī konsultācijas. "Viegli tas, protams, nebūs, bet ar reālajām problēmām saskarsimies laika gaitā," par pāreju tikai uz mācībām latviešu valodā teic I. Korņejeva. "Mūsu skolēni ir ļoti empātiski, saprotoši, palīdzēt gribošī, tā ka arī tas noteikti ļaus iesties skolas vidē. Blakus efekts, ko novērojām pagājušajā gadā, ir tāds, ka mūsu skolēni iemācās runāt krievu valodā, jo viņi cenšas palīdzēt. Tā, savstarpēji mācoties, tiekam uz priekšu."

Šajā mācību gadā 5. vidusskolā lielāka uzmanība tiks pievērsta arī talantīgajiem un apdāvinātajiem audzēkņiem. "Mēģināsim viņus dažādos veidos apzināt un ar viņiem strādāt, lai gan tam vajag finanšu un cilvēkresursus. No skolotāju puses tas prasa daudz darbu, uzmanības, bet mēs esam to izvirzījuši par mērķi." Runājot par kopējo noskaņojumu kolektīvā, I. Korņejeva teic: "Skolotāji strādās, darīsim tiešām to, ko var izdarīt pēc labākās sirdsapziņas."

Par to, vai izglītības iestādēs darbinieki streikos, Izglītības pār-